

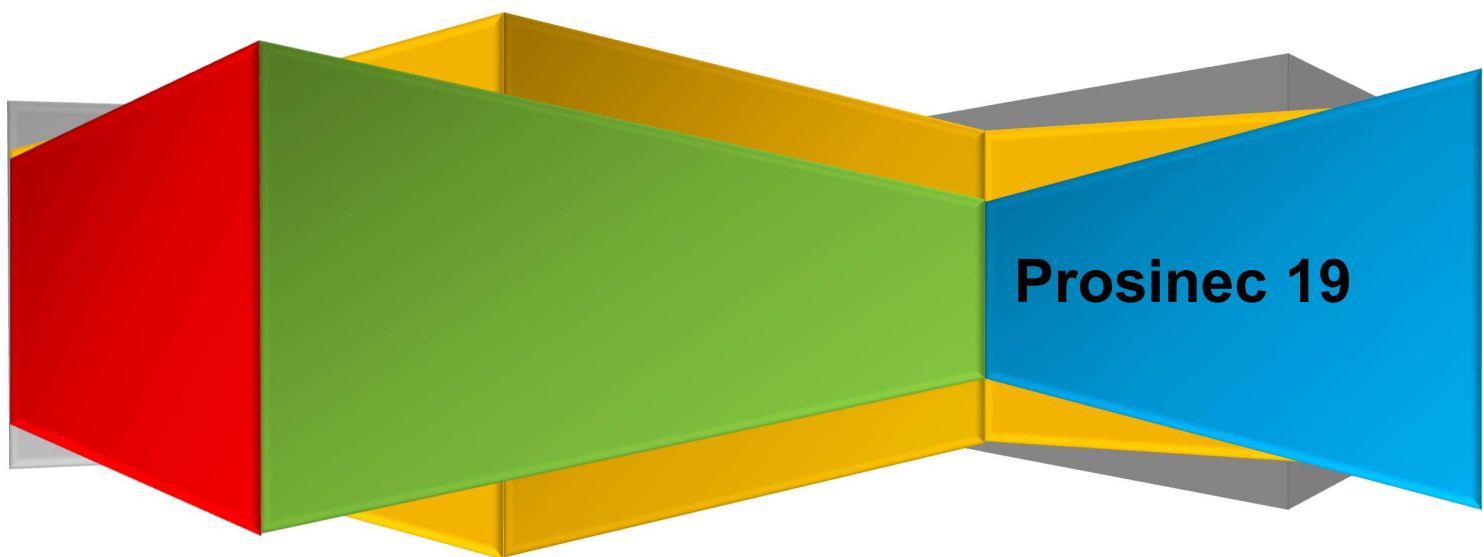
EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Agentura
pro sociální začleňování

Vstupní analýza vzdělávání Jesenicko

Zpracoval: Adam Staveník

Tento materiál vznikl za finanční podpory Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Výzkum, vývoj, vzdělávání v rámci projektu „Inkluzivní a kvalitní vzdělávání v územích se sociálně vyloučenými lokalitami“, reg. č. projektu CZ.02.3.62/0.0/0.0/15_001/0000586. Více na www.socialni-zaclenovani.cz.

Obsah:

Seznam použitých zkratk	3
Úvod a cíle analýzy	4
1 Metodologie	4
2 Zpracování dat	5
3 Etika výzkumu	5
4 Základní pojmy	6
4.1 Sociální vyloučení	6
4.2 Školská legislativa	6
5 Jesenicko	7
6 Základní školy	9
6.1 Základní Škola Jeseník	9
6.2 Základní Škola Skorošice	10
6.3 Základní Škola Vidnava	11
6.4 Základní Škola Jeseník, Fučíkova, zřízena dle §16, odst. 9 školního zákona	12
7 Organizace	14
7.1 Člověk v tísni, o.p.s	14
7.2 EUROTOPIA, o.p.s	14
7.3 MRC Krteček	15
8 Problémy	16
9 Dobrá praxe	18
Zdroje	20

Seznam grafů:

Graf 1: Vývoj počtu obyvatel ORP Jeseník v letech 1990-2018 (Zdroj: ČSÚ, 2019)	7
Graf 2: Změny v počtu obyvatel ORP Jeseník v letech 1990-2018 (Zdroj: ČSÚ, 2019).....	8

Seznam použitých zkratk

ASZ	Agentura pro sociální začleňování
ČSÚ	Český statistický úřad
IKV	Inkluzivní a kvalitní vzdělávání
MAP	Místní akční plán rozvoje vzdělávání
MěÚ	Městský úřad
MPI	Místní plán inkluze
MŠ	Mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
NNO	Nestátní nezisková organizace
ORP	Obec s rozšířenou působností
SAS	Sociálně-aktivizační služba
SŠ	Střední škola
SVL	Sociálně vyloučená lokalita
SVP	Speciální vzdělávací potřeby, Středisko výchovné péče
Šablony pro MŠ a ZŠ	Podpora škol formou projektů zjednodušeného vykazování – Šablony
ZŠ	Základní škola

Úvod a cíle analýzy

Tato vstupní analýza vznikla v rámci Individuálního projektu systémového Inkluzivní a kvalitní vzdělávání v územích se sociálně vyloučenými lokalitami (IKV)¹. Jejím hlavním cílem je popsat stav, strukturu a kapacity místní vzdělávací sítě, dále pak postoj ke vzdělávání a domnělé či faktické bariéry v přístupu ke vzdělávání na straně cílových skupin projektu. Hlavními cílovými skupinami jsou:

- zaměstnanci veřejné správy a zřizovatelů škol působící ve vzdělávací politice,
- vedoucí pracovníci škol a školských zařízení, pedagogičtí pracovníci,
- pracovníci a dobrovolníci v organizacích působících v oblasti vzdělávání nebo asistenčních služeb a v oblasti zájmového a neformálního vzdělávání dětí a mládeže,
- rodiče dětí a žáků,
- děti a žáci.

Analýza představuje prvotní dokument mapující situaci ve vzdělávání na Jesenicku. Na základě dat v ní obsažených pak mohou svoji činnost rozvíjet metodici a konzultanti inkluzivního vzdělávání pro danou obec, kterým slouží také jako podklad k vytvoření Místního plánu inkluze ve vzdělávání (MPI).

Vstupní analýza mapuje situaci ve vzdělávání v ORP Jeseník se zaměřením na vybrané základní školy a NNO působící v oblasti, na strukturu jejich žáků a klientů, na problémy, se kterými se potýkají a na případnou dobrou praxi těchto institucí.

1 Metodologie

Vstupní analýza probíhala od října do prosince 2019 a byla realizována v souladu se standardními výzkumnými metodami, jež byly vzájemně kombinovány, využito bylo i několik technik sběru dat. Její konečnou podobu ovlivnilo zapracování připomínek institucionálních aktérů a poznatků, získaných v rámci pracovních skupin.

Desk research – analýza sekundárních dat – byla nezbytným přípravným krokem, jehož účelem bylo sumarizovat dosavadní a aktuální poznatky relevantní k cílům analýzy a na tomto základě připravit podklady pro sběr dat primárních. Podklady pro tuto část výzkumu tvořily zejména výroční zprávy škol a školské výkazy poskytnuté MŠMT, dokumenty měst a obcí a data Českého statistického úřadu.

Hloubkové rozhovory – na základě výstupů z analýzy sekundárních dat byly sestaveny scénáře hloubkových rozhovorů. Ty byly realizovány s řediteli škol a jejich zástupci, výchovnými poradci, se speciálními pedagogy, se zástupci městského úřadu, ale i s pracovníky poradenských zařízení a neziskových organizací působících v oblasti. Tyto rozhovory byly zaměřeny na zkušenosti s prací s dětmi a žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a s dětmi a žáky ze sociálně znevýhodněného prostředí a dále na potřeby, očekávání a problémy spojené se začleňováním těchto dětí a žáků do vzdělávání. Rozhovory byly až na výjimky nahrávány na diktafon.

¹ Registrační číslo projektu CZ.02.3.62/0.0/0.0/15_001/0000586, OP VVV.

V rámci hloubkových rozhovorů byli dotazováni:

- 4 zástupci základních škol,
- 1 zástupce základní školy zřízené podle § 16 odst. 9 školského zákona,
- 3 zástupci neziskových organizací.

(Ne)zúčastněné pozorování – bylo dalším nezbytným nástrojem pro realizaci analýzy a probíhalo v podstatě po celou dobu sběru dat v místech bydliště sociálně vyloučených, na veřejných prostranstvích, ale také přímo v mateřských a základních školách. Nejednalo se ale o strukturované pozorování a bylo spíše doplňujícím zdrojem informací o situaci v lokalitě.

2 Zpracování dat

Veškerá data byla zpracována v souladu se standardy sociálně-vědních výzkumů. Hloubkové rozhovory byly se souhlasem respondentů nahrávány na diktafon a následně přepsány do počítače v takové formě, aby mohly být podrobeny kvalitativní analýze. Získaná statistická data jsou zpracována do grafů a tabulek a následně interpretována. Jazyk analytické části je uzpůsoben účelu analýzy, ale také komunikačním partnerům a partnerkám. Znamená to tedy, že když je v některých případech užíván hovorový jazyk, jedná se buď o parafrázi toho, co bylo v rámci rozhovorů sděleno komunikačními partnery a partnerkami, nebo se jedná o přiblížení výsledků výzkumu každodenní žité realitě komunikačních partnerů a partnerek.

3 Etika výzkumu

Pro realizovaný výzkum je závazný *Etický kodex výzkumníků Agentury pro sociální začleňování*. To mimo jiné znamená, že v šetření nebylo narušeno soukromí a důstojnost respondentů, respondenti byli vždy informováni o smyslu výzkumu a v případě nahrávání požádáni o jeho svolení. Samozřejmostí byla i zaručená anonymita dotazovaných. V případě zkoumaných obcí bylo nutné se získanými informacemi nakládat zvláště obezřetně, a to z toho důvodu, že se jedná o obce s velmi nízkým počtem obyvatel a zaručení anonymity respondentů je zde daleko obtížnější než v jiných případech. Z tohoto důvodu informace, které by za jiných okolností přispěly k lepšímu dokreslení dané situace, nejsou v některých konkrétních případech uvedeny.

4 Základní pojmy

4.1 Sociální vyloučení

„Sociálně vyloučení jsou ti občané, kteří mají ztížený přístup k institucím a službám (tedy k institucionální pomoci), jsou vyloučeni ze společenských sítí a nemají dostatek vertikálních kontaktů mimo sociálně vyloučenou lokalitu“ (Švec, 2010, s. 5). Sociální vyloučení se vyznačuje četnými indikátory či charakteristikami, které se v různých lokalitách vyskytují s různou intenzitou. Mezi obvyklé ukazatele řadíme dlouhodobou nezaměstnanost, závislost na dávkách v hmotné nouzi, nízkou kvalitu a nejistotu v bydlení, ztížený nebo nemotivovaný přístup ke vzdělávání, vysokou míru zadlužení, výskyt rizikového chování a kriminality a zvýšenou míru migrace. Jednotlivé ukazatele samy o sobě sociální vyloučení nezakládají. Je to teprve jejich kombinace, která zasaženým jedincům či rodinám brání v integraci či plnohodnotném životě a na různých úrovních je vylučuje ze společnosti².

4.2 Školská legislativa

V této analýze hovoříme o vzdělávání ve školách, které se odehrává dle školního kurikula, je považováno za povinné a je legislativně ukotveno ve sbírce zákonů. Hlavní zákony a vyhlášky, které se týkají školního vzdělávání a souvisejí se společným (inkluzivním) vzděláváním, uvádíme níže:

- Zákon č. 178/2016 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, kterým se mění zákon č. 561/2004 Sb. („školský zákon“).
- Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, znění platné od 12. 1. 2016.
- Vyhláška 270/2017 Sb., kterou se mění Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných.
- Vyhláška č. 197/2016 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních (novelizující vyhlášku č. 72/2005 Sb.).

Dle výše uvedené platné legislativy probíhá v ČR školní vzdělávání v těchto druzích škol: mateřská škola, základní škola, střední škola (gymnázium, střední odborná škola a střední odborné učiliště), konzervatoř, vyšší odborná škola, základní umělecká škola a jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky.

V kontextu projektu IKV je pro nás relevantní průběh vzdělávání v mateřských školách, základních školách a středních školách, souhrnně budeme používat termín „škola“. Dle legislativy je v ČR školní docházka povinná 9 let a od školního roku 2017/2018 je navíc povinný jeden rok předškolní přípravy.

Podrobnější informace o školské legislativě vztahující se ke společnému (inkluzivnímu) vzdělávání lze nalézt na portálu MŠMT³.

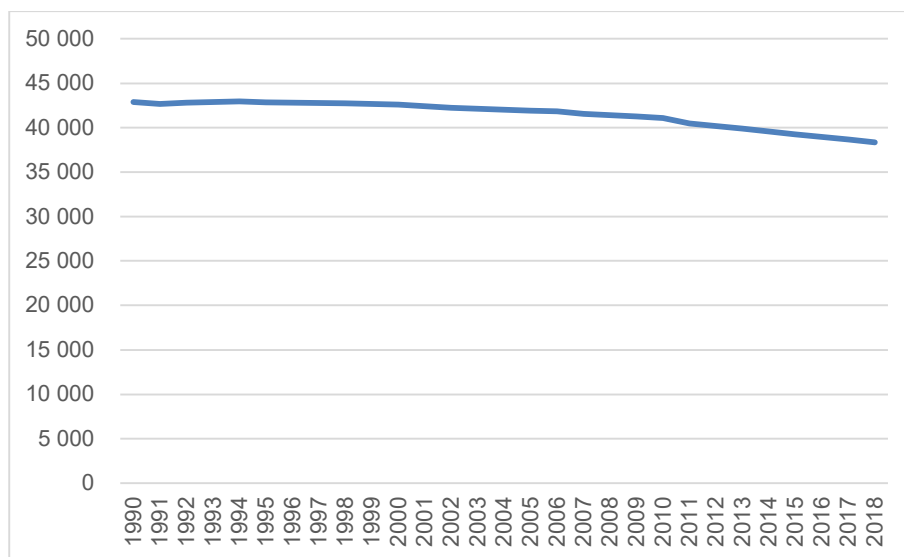
² Blíže viz <http://www.socialni-zaclenovani.cz>.

³ Konkrétně na <http://www.msmt.cz/vzdelavani/polecne-vzdelavani-1> a <http://www.msmt.cz/dokumenty-3/vyhlaske-ke-skolskemu-zakonu>.

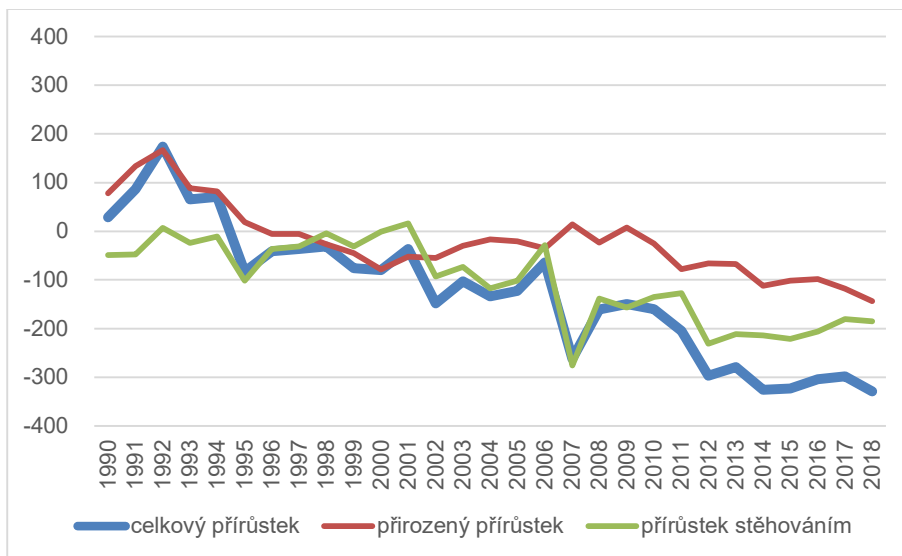
5 Jesenicko

Správní obvod ORP Jeseník se leží na severu Olomouckého kraje, v severním výběžku Moravy a Slezska nedaleko hranic s Polskem. V ORP se nachází 24 samostatných obcí sdružených do čtyř mikroregionů; Javornicko, Jesenicko, Zlatohorsko a Žulovsko. Město Jeseník jako obec s rozšířenou působností tvoří kulturní a správní centrum oblasti. Oblast je díky své příhraniční poloze poměrně vzdálená od důležitých center, kdy např. město Jeseník leží 100 km od krajského města Olomouc. Právě geografická odlehlost regionu ovlivňuje řadu faktorů, mezi které patří i horší dostupnost některých služeb, omezená dopravní dostupnost, nedostatek pracovních příležitostí (zejména pro absolventy vysokých škol) nebo dlouhodobě nejnižší průměrná mzda v Česku. Tyto faktory vedou k odchodu řady obyvatel (a k nenavrácení se absolventů středních a vysokých škol zpět do oblasti), jak je patrné z grafu 1, kdy od roku 1994 dochází ke stabilnímu úbytku obyvatel. Ten je dán zejména již zmíněným negativním migračním přírůstkem, tedy tím, že z oblasti se více obyvatel odchází, než přichází. V posledních desíti letech dosahuje v rámci ORP Jeseník i přirozený přírůstek obyvatel negativních hodnot, více obyvatel ORP umírá, než se jich zde rodí. To nasvědčuje i tomu, že oblast populačně stárne. ORP Jeseník měla k 31. 12. 2018 38 330 obyvatel, přičemž v roce 1990 zde žilo téměř o 10 000 obyvatel více.

Graf 1: Vývoj počtu obyvatel ORP Jeseník v letech 1990-2018 (Zdroj: ČSÚ, 2019)

Graf 2: Změny v počtu obyvatel ORP Jeseník v letech 1990-2018 (Zdroj: ČSÚ, 2019)

V ORP bylo identifikováno 14 sociálně vyloučených lokalit s celkovým počtem 700 obyvatel, nejedná se většinou o prostorově svébytné celky jako spíše o jednotlivé domy a menší skupiny domů (Čada 2015). Za rizikové lze v tomto ohledu považovat množství levných nemovitostí, kdy v kombinaci s nedostatkem pracovních příležitostí a s rostoucím počtem sociálně vyloučených osob v oblasti mohou vznikat lokality, do kterých se ve vyšší míře stěhují sociálně vyloučení obyvatelé. Počet uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce činil v ORP Jeseník k 31. 12. 2018 1543 osob, tedy 6,2 % obyvatel ORP ve věku mezi 15–64 lety, což je výrazně vyšší hodnota než průměrní podíl uchazečů o zaměstnání za celou ČR (3,3 %) nebo za Olomoucký kraj (3,6 %). Z toho počet uchazečů, kteří byli v evidenci úřadu práce déle než 12 měsíců činil celkem 226 osob, tedy 0,9 % obyvatel města, což odpovídá celostátnímu (0,9 %) a krajskému průměru (0,9 %). Dále dle údajů Exekutorské komory České republiky zprostředkovaných serverem mapaexekuci.cz (Otevřená společnost, 2019) činil počet osob v exekuci v ORP Jeseník k 31. 12. 2017 4212, tedy 12,7 % všech obyvatel ORP starších 15 let. Jedná se o mírně nadprůměrný podíl, kdy celostátní podíl obyvatel v exekuci starších 15 let dosahoval v daném období 9,7 %, resp. 8,9 % v rámci Olomouckého kraje.

6 Základní školy

V ORP Jeseník se nachází 17 základních škol na 19 pracovištích zřizovaných 17 obcemi z celkového počtu 24 obcí ORP Jeseník. Do škol na Jesenicku docházelo ve šk. roce 2016/2017 3032 žáků. Kapacita škol v uvedeném školním roce převyšovala poptávku, kdy žádná základní škola nebyla zcela naplněna, přičemž 11 základních škol nebylo ani z poloviny naplněno. K tomu přispívá i skutečnost, že ve všech obcích ORP Jeseník dlouhodobě klesá počet obyvatel, což do budoucna může představovat výzvu pro existenci některých základních škol (Město Jeseník, 2018).

V rámci terénní části výzkumu byly dotazovány tři základní školy v oblasti zřizované obcemi a jedna základní škola zřízena dle §16, odst. 9 školního zákona. Největší dotazovanou školu byla ZŠ Jeseník s 29 třídami a třemi pracovišti výuky. Na ZŠ Jeseník zároveň docházel nejvyšší počet žáků na třídu (23) a z této školy ve šk. roce 2017/2018 odešlo po 5. ročníku na víceleté gymnázia 18 žáků. Z hlediska žáků, kteří potřebují podporu z důvodu odlišného kulturního prostředí, jiných životních podmínek nebo jejich potřeby vyplívají z kombinace více faktorů (např. příslušníci etnických menšin, pokud se v rodině nehovoří vyučovacím jazykem, platí odlišná kulturní pravidla a rodina je sociálně vyloučená), jich nejvíce docházelo do ZŠ Jeseník, Fučíkova, která je zřízena dle §16, odst. 9 školního zákona, a to 17.

Tabulka 1: Základní údaje o dotazovaných ZŠ ve šk. roce 2018/2019 (Zdroj: MŠMT, 2018)

Základní škola	Kapacita	Žáci v běžných třídách	Běžné třídy	Žáci spec. třídy	Spec. třídy	SVP	SVP KŽV	IVP	LMP	Žáci v zahraničí
ZŠ Jeseník	1420	666	29	0	0	71	11	37	1	12
ZŠ Skorošice	35	14	1	0	0	3	0	1	0	1
ZŠ Vidnava	380	169	9	0	0	29	4	24	2	0
ZŠ Jeseník, Fučíkova	76	0	0	55	7	45	17	2	6	1

6.1 Základní Škola Jeseník

Základní škola Jeseník v roce 2006 vznikla sloučením tří základních škol v Jeseníku (ZŠ Boženy Němcové, ZŠ Nábřežní a ZŠ Průchodní). Do školy ve školním roce 2019/2020 docházelo 655 žáků, z toho 98 žáků se SVP. Podle odhadů zástupců školy zde docházelo 6-7 žáků do každé třídy ze sociálně znevýhodněného prostředí. Romských žáků do školy docházelo celkově 27. Ve škole ve sledovaném období působilo 6 asistentů pedagoga. Škola se potýká s finančními problémy některých rodičů, kdy některé děti nejezdí např. na adaptační kurzy v důsledku špatné finanční situace rodiny (v některých třídách až jedna třetina všech žáků třídy).

Výuka prvního stupně probíhá na dvou pracovištích (bývalá ZŠ Průchodní a Boženy Němcové). Škola se snaží mít otevřených třicet tříd (10 na každé budově), kdy na každém pracovišti prvního stupně jsou dvě třídy v ročníku, přičemž na druhém stupni

se často počet tříd vlivem odchodů na gymnázia nebo konzervatoře zmenšuje ze čtyř paralelních tříd na tři nebo dvě třídy v ročníku⁴. Škola v minulých letech změnila školní řád a přístup k výchovným problémům, kdy došlo ke sjednocení přístupu jednotlivých pedagogů. Zároveň se škola snaží více pracovat s výchovnými opatřeními jako s komunikačním nástrojem než s trestem, což podle zástupců školy vedlo ke snížení výskytu problémových jevů. V této oblasti také škola využívá služby školního psychologa jako např. mediátora setkání s rodiči a žáky na výchovných komisích. Psycholog působí ve škole na půl úvazku a fyzicky zde je tři dny v týdnu, jeden den na každé budově. Škola nabízí obědy zdarma skrze organizaci WOMEN FOR WOMEN o.p.s., kterých využívá zhruba 15 žáků školy. Škola má na druhém stupni výběrovou třídu s rozšířenou výukou tělesné výchovy. Na tuto třídu dále případně navazuje výuka na místním gymnáziu, které nabízí i sportovní zaměření. Škola dále od šk. roku 2019/2020 otevřela ve spolupráci s místním Montessori spolkem Montessori třídu, kdy rodiče dětí v této třídě přispívají na výuku 1100 Kč měsíčně prostřednictvím členství ve spolku. Výuka v Montessori třídě je finančně nákladnější např. v přítomnosti asistenta a speciálních pomůcek. Každé ze tří výukových pracovišť školy má vlastní sportovní zázemí.

6.2 Základní Škola Skorošice

Základní škola ve Skorošicích je malotřídní škola, která vyučuje 1. až 5. ročník v jedné třídě⁵. Do školy ve šk. roce 2019/2020 docházelo 13 žáků, z toho dva žáci se vzdělávali v zahraničí. Ve zmíněném školním roce do školy docházeli tři žáci se SVP a tři sociálně znevýhodnění žáci. Romští žáci ve sledovaném období zřejmě do ZŠ nedocházeli. Škola ve sledovaném období neměla žádného asistenta pedagoga. Z hlediska poruch a vývojových problémů u žáků se škola potýká především s vadami v oblasti řeči, kdy z 13 žáků školy mluvili podle zástupců školy ve sledovaném období pouze tři čistě. Jedna z učitelek na škole je speciální pedagožka, která se v této oblasti snaží o nápravu a dělá s dětmi pravidelně logopedickou terapii. Školu navštěvují především žáci ze Skorošic, ale dojíždějí do ní i děti z Vlčic a Velké Kraše. Na druhý stupeň dochází většina žáků do školy v Žulové, kam některé děti ze Skorošic nastupují přímo z MŠ do první třídy.

Zástupci školy dlouhodobě usilují o vyšší zapojení rodičů do školních akcí a v posledních letech za tímto účelem začlenili do setkání s rodiči prvky zážitkové pedagogiky, které zajišťují lektoři placení ze Šablon. Škola v rámci těchto setkání organizovala např. skupiny učitel, dítě, rodič, ve kterých si jednotliví členové vzájemně vyměňovali role. Jedno z těchto setkání organizovala škola na způsob branného cvičení a mezi jeho náplň patřila zdravotní stavění stanů nebo vázání uzlů. Zástupci školy plánují začleňovat prvky zážitkové pedagogiky i do samotné výuky. Škola dále v důsledku příznivé polohy často s žáky vyjíždí do přírody, ať už na výlety nebo např. na lesní pedagogiku s místním lesníkem. Škola pořádá pravidelné country plesy, z jejichž výtěžku pomáhá dofinancovávat výlety včetně dopravy na lyžařský výcvik, na který tak rodiče doplácí celkově zhruba 150 Kč. Zároveň jsou si zástupci školy i přes finanční

⁴ Na víceleté gymnázium v Jeseníku je přijímána velká část žáků ze ZŠ Jeseník, kdy gymnázium např. otevře jednu třídu se 26 žáky, z nichž 20 pochází ze ZŠ Jeseník.

⁵ Na stěžejní předměty (matematika, český jazyk, anglický jazyk) jsou žáci rozděleni na dvě skupiny.

problémy některých rodin vědomí důležitosti právě např. lyžařského výcviku a považují za důležité, aby s ním měly děti zkušenost, zvláště když na druhý stupeň přecházejí do jiných škol, kde se např. od žáků znalost a zkušenosti v této oblasti už budou očekávat. I přes horší finanční situaci některých rodin nepovažují zástupci školy obědy zdarma za potřebné, kdy zatím všichni rodiče za obědy platí, i když někteří se zpožděním.

ZŠ jako první škola na Jesenicku začala ve výuce používat písmo Comenia Script, kdy postupně učí děti číst i vázané písmo. Škola je zapojena do projektu Škola pro všechny, skrze který financuje doučování žáků. Společně s okolními malotřídními školami z Kobylé, Červené vody, Bílé vody a z Písečné pořádá škola společné setkání a soutěže žáků škol na konci školního roku. Podobně na lyžařské výcviky jezdí ZŠ Skorošice společně s dalšími dvěma školami. Z hlediska volnočasových aktivit škola nabízí výtvarný a dramatický kroužek. Škola má vlastní družinu a jídelnu. Tělocvična je sice součástí budovy školy, ale její správu vykonává obec, přičemž škola využívá tělocvičnu bezplatně. Součástí tělocvičny je i posilovna. Pod školu patří i mateřská škola s kapacitou 24 dětí, která je součástí školy od roku 2001.

6.3 Základní Škola Vidnava

Základní škola ve Vidnavě je úplnou základní školou s jednou třídou v ročníku. Do školy ve šk. roce 2019/2020 docházelo 175 žáků, z toho 33 žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Zástupci školy v tomto ohledu zaznamenali v posledních letech nárůst počtu dětí s logopedickými vadami řeči. Do školy ve sledovaném období podle zástupců školy docházelo 60 sociálně znevýhodněných žáků a 24 žáků romského původu. Škola je spádovou školou pro Vidnavu a Velkou Kraš, ale dojíždějí do ní i někteří žáci ze Staré Červené Vody, Kobylé a Bernartic. Ve škole ve sledovaném období působilo pět asistentů pedagoga.

Z hlediska povinného plavání se podařilo škole domluvit se zřizovatelem na úhradě dopravy. Podobně přispívá zřizovatel každému žáků 1 000 Kč na náklady spojené s lyžařským výcvikem. Nicméně ve šk. roce 2019/2020 škola zřejmě upustí od pobytového lyžařského výcviku v důsledku nedostatku personálních kapacit. Škola v oblasti finančních závazků rodičů vůči ZŠ dále nabízí obědy zdarma skrze organizaci WOMEN FOR WOMEN o.p.s., kterých využívalo ve šk. roce 2019/2020 38 žáků školy. Škola financuje doučování žáků skrze projekt Škola pro všechny.

Škola měla ve šk. roce 2017/2018 a 2018/2019 problémy s neomluvenou absencí u dvou žáků, kteří ale ve šk. roce 2018/2019 opustili školu. Podle zástupců školy měl částečný podíl na této neomluvené absenci i z pohledu školy benevolentní přístup dětského lékaře, který psal žákům školy omluvenky i zpětně. Zástupci školy zmiňovali problémy některých žáků ze znevýhodněných rodin s přechodem na střední školy, kdy např. v důsledku okrajové pozice Vidnavy musejí déle dojíždět a na některých školách bydlet na internátě. To v kombinaci s nižší podporou ze strany rodičů v oblasti vzdělávání často vede k brzkému zanechání studia na střední škole, kdy např. místo střední školy děti začnou pomáhat doma s péčí o mladší sourozence. Škola se od šk. roku 2019/2020 v této oblasti zapojila do projektu MAP⁶ a dvakrát za měsíc do školy dojíždí kariérový poradce z Jeseníku, který žákům osmých tříd přibližuje kariéry

⁶ Do projektu se zapojilo celkem pět škol z ORP Jeseník.

úspěšných osob z regionu, příp. do školy zve zástupce povolání, o které mají žáci zájem. Zástupci školy na činnosti externího kariérního poradce oceňují i skutečnost, že se jedná o člověka, který není spojen se školou a kterému často děti více naslouchají než radám učitelů nebo rodičů.

Z hlediska volnočasových kroužků škola nabízí jednak kroužky financované ze Šablon (matematický, čtenářský, badatelský, cizí jazyk) a taneční, sportovní a tvořivý kroužek, které jsou financovány z MAP. Všechny kroužky byly ve sledovaném období naplněny. Zástupci školy oceňují i financování pomůcek pro kroužky ze strany Šablon a MAP. Škola dále ze Šablon financovala tandemovou výuku matematiky a českého a anglického jazyka, kterou zástupci školy považovali za velmi vydařenou, nicméně po skončení projektu už v ní z organizačních a finančních důvodů nepokračovali. Škola na prvním stupni vyučuje Hejného matematiku a má zřízen žákovský parlament.

Škola v nedávné době upravila budovu školy a její okolí tak, aby byly bezbariérové, včetně pořízení schodolezu. Dále byly na základě projektu IROP a MAS a ve spolupráci se zřizovatelem rekonstruovány odborné učebny a nově vybavena počítačová učebna školy. Do budoucna plánuje vedení školy zřídit novou učebnu výtvarné výchovy. Žáci školy jezdí společně se žáky ZŠ Javorník a ZŠ Česká Ves na dny otevřených dveří do středních škol v Heřmanicích a v Jeseníku. Součástí školy je i tělocvična a pro účely tělesné výchovy má škola k dispozici městskou sportovní halu, která sousedí s budovou školy. Školní družina a klub sídlí v samostatné budově, ve které se nachází i školní jídelna a cvičná kuchyňka.

6.4 Základní Škola Jeseník, Fučíkova, zřízena dle §16, odst. 9 školního zákona

Základní škola ve Fučíkově ulici v Jeseníku je základní školou zřízenou dle §16, odst. 9 školního zákona, což znamená, že, až na výjimky⁷, vzdělává žáky s mentálním, tělesným, zrakovým nebo sluchovým postižením, závažnými vadami řeči, závažnými vývojovými poruchami učení, závažnými vývojovými poruchami chování, souběžným postižením více vadami nebo autismem. Zhruba 40 % žáků školy pochází podle odhadů zástupců školy ze sociálně znevýhodněného prostředí a zhruba 30 % žáků školy tvoří žáci romského původu. Součástí školy je základní škola (pouze se speciálními třídami), základní škola speciální a rehabilitační třídy a mateřská škola. Do školy ve šk. roce 2019/2020 docházelo 125 žáků, z toho čtyři do mateřské školy, přičemž počet žáků na škole se v posledních letech snižuje. Ve škole ve sledovaném období působilo 25 asistentů pedagoga. Mezi nejčastější diagnózy žáků školy patřila ADHD. První ročník základní školy je určen především pro žáky s vadami řeči. Škola má tři pracoviště; Fučíkova a Rudná v Jeseníku a pracoviště ve Vlčicích, které jsou vzdáleny 25 km od Jeseníku. Jedna třída se také nachází v ústavu sociální péče v domově Sněženka. Na pracovišti v Rudné zřizuje škola v rámci programu speciální školy tři třídy pro děti s poruchou autistického spektra. Škola pokrývá především oblast Jesenicka a částečně i Zlatohorska (ve Zlatých horách je jedna speciální třída při tamní ZŠ) a Vlčice pokrývají Javornicko, Vidnavsko a částečně i Žulovsko a Vápenko.

⁷ Jedná se o žáky, kteří do školy nastoupili před novelou školského zákona v září 2016. Na tyto žáky dnes škola nedostává od MŠMT příspěvek v plné výši.

Ve vzdělávacích programech se škola specializuje na polytechnické vzdělávání a všichni žáci vzdělávacího programu základní školy odcházejí na odborná učiliště, především na obory kategorie H, zde odchází i část absolventů ZŠ speciální. Škola v rámci tohoto zaměření na ZŠ dotuje v rámci disponibilních hodin pracovní vyučování. Škola v této oblasti spolupracuje se středním Odborným učilištěm strojírenským a stavebním v Jeseníku, které žáci školy pravidelně navštěvují. Zástupci školy poukazovali na problém pozdního přeřazování žáků do speciálního školství, kdy jsou k nim někteří žáci přeřazeni ze 7., 8. nebo 9.⁸ ročníku a kdy už ani speciální třída nebo ZŠ speciální dítěti v omezeném čase nepomůže, protože za tak krátkou dobu není možné dosáhnout kvalitních výsledků. Z hlediska práce s žáky, kteří měli na škole kázeňské problémy a problémy s absencí, se vedení školy osvědčilo tyto žáky přeřadit na pracoviště ve Vlčicích nebo naopak z Vlčic do Jeseníku. Přeřazení většinou vedlo ke zklidnění žáků a případně k přeřazení zpět na původní pracoviště.

Zástupci školy v rámci projektu Škola pro všechny vzdělávali učitele základních škol v oblastech práce s dětmi s poruchou autistického spektra. Škola nabízí zájmové kroužky, mezi které patří komunikační a řečnický, počítačový, sportovní, keramický kroužek, LOGO hrátky, canisterapie nebo kroužek Kreativ. Škola nemá v Jeseníku vlastní tělocvičnu a 70 % hodin tělesné výchovy je vyučováných v pronajatých prostorách. Škola spolupracuje s místní pobočkou Probační a mediační služby, kdy mohou klienti služby ve škole vykonávat pracovní činnosti jako formu nařízené spolupráce. Škola také nedávno navázala kontakt s ranou péčí v Olomouci, protože podle zástupců školy byla oblast Jesenicka ze strany organizací poskytujících ranou péči opomíjena.

⁸ Ze základních škol přicházejí nejčastěji děti ze 4. a 5. ročníku.

7 Organizace

7.1 Člověk v tísní, o.p.s

Organizace Člověk v tísní, o.p.s. (dále jen Člověk v tísní) působí od roku 2015 především v oblasti Jesenicka a nově i v oblasti Zlatohorska. Člověk v tísní na Jesenicku nabízí sociálně-aktivizační služby a sociální a dluhové poradenství. Zřízení a otevření kanceláře organizace v Jeseníku bylo vyústěním závěrů ze šetření terénního mobilního týmu organizace, z něhož vyplynula vysoká potřeba terénních služeb a pomoci v lokalitě, a to jak pro jednotlivce, tak pro rodiny v nepříznivé životní situaci.

Organizace v rámci spolupráce s rodinami pomáhá od šk. roku 2019/2020 rodinám i s přechodem jejich dětí ze speciální základní školy do běžné základní školy. V této oblasti organizace spolupracuje i s organizací EUROTOPIA, o.p.s., kdy EUROTOPIA, o.p.s. v rámci svého projektu doučování doučuje i tyto žáky. Celkově EUROTOPIA, o.p.s. doučuje žáky ve 4 rodinách, které jí zprostředkoval Člověk v tísní a kteří patří mezi klienty organizace. Organizace Člověk v tísní dříve spolupracovala v oblasti doučování i s organizací Maltézská pomoc, o.p.s., ta má v současnosti ale k dispozici pouze jednoho dobrovolníka na doučování.

V rámci sociálně-aktivizační služby zaměstnává organizace pracovníky celkově na dva plné úvazky s aktuální kapacitou 20 rodin, která je naplněna. Podle zaměstnanců organizace je poptávka po službách SAS tak vysoká, že by zvládli naplnit i kapacitu 40 rodin. SAS s klienty nejdříve řeší základní materiální problémy, později i případné patologie v rodinách a další oblasti jako např. vzdělávání, kde organizace klientům nabízí i doprovody do škol. Organizace dále spolupracuje s místním OSPOD nebo s místní pobočkou úřadu práce.

7.2 EUROTOPIA, o.p.s

EUROTOPIA, o.p.s. (dále jen „EUROTOPIA“) je nestátní nezisková organizace, která byla založena v roce 2000 a zaměřuje se na práci s rodinami, dětmi a jednotlivci ze sociálně znevýhodněného prostředí a na práci s dětmi a mládeží ohroženými rizikovými projevy chování a vlivy nefunkční rodiny. Organizace působí na Jesenicku zhruba od roku 2013.

Organizace EUROTOPIA působí i v oblasti náhradní rodinné péče, kde se zaměřuje mimo jiné i na spolupráci a kontakt dětí s původní biologickou rodinou, např. co se týče očekávání od vzájemných schůzek. Organizace se snaží v této oblasti předcházet konfliktům při těchto setkáních. Podle zástupců organizace právě původní biologické rodiny např. nemůžou spolupracovat se sociálně-aktivizační službou v důsledku toho, že nemají v péči děti. EUROTOPIA je také doprovodnou organizací, která poskytuje komplexní péči pěstounským rodinám po svěření dítěte do péče.

Jesenická EUROTOPIA má v oblasti projekt na doučování sociálně znevýhodněných dětí. Mezi doučující patří především učitelé a studenti, kteří mají s organizací uzavřenou dohodu za účelem doučování. Žáky do doučování doporučují školy, SAS,

OSPOD a neziskové organizace. Doučování probíhá ve školách, v prostorách organizace nebo v rodinách. Organizace se v této oblasti snaží vyhovět přáním klientů a možnostem jednotlivých institucí. V rámci projektu doučování zaměstnává organizace dva kontaktní pracovníky, kteří docházejí do škol a do rodin, kde asistují i při komunikaci mezi rodiči a zástupci škol. V oblasti doučování plánuje organizace posílit své aktivity v oblasti Vidnavska. Ve šk. roce 2019/2020 požadavky na doučování ze strany jednotlivých škol značně překračovaly kapacitu doučujících, zároveň si organizace nemůže dovolit navyšovat množství doučujících, protože sama nemá dostatek kapacit k jejich zaškolování a koordinaci.

Organizace poskytuje i probační a mediační program, ve kterém se zaměřuje na práci s problémovou mládeží. Na probační program navazují dobrovolné svépomocné skupiny organizované podle DofE systému, který byl založen britskou královskou rodinou a který staví na spolupráci klienta s mentorem. Do těchto dobrovolných svépomocných skupin nedocházejí pouze děti a mládež, které absolvovaly probační program, ale i děti, pro které se jedná spíše o preventivní opatření. Organizace účastníkům nabízí i exkurze a návštěvy např. policie, K-centra nebo místních obyvatel žijících na ulici.

Organizace pořádá i volnočasové aktivity a tábory, které jsou primárně určeny dětem z náhradní rodinné péče, ale pro naplnění kapacity je většinou nabízí i dětem mimo okruh vlastních klientů.

7.3 MRC Krteček

Mateřské a rodinné centrum Krteček je zaměřené především na rodiny s dětmi do tří let, ale pořádá i společné akce a semináře, kterých se účastí i rodiče s dětmi do šesti let. Mezi nejčastější klienty centra patří matky na mateřské dovolené. Centrum funguje v Jeseníku od roku 2004. MRC Krteček je finančně podporováno městem Jeseník, největší část výdajů centra pokrývají dotace od MPSV. Zástupci centra jej vnímají jako místo setkávání a vytváření hlubších vztahů mezi lidmi.

Centrum je otevřeno každý všední den a má pravidelný program, mezi který patří cvičení, logohrátky, kojenecké masáže, jóga pro děti a rodiče apod. Nabídkou se centrum snaží reagovat na poptávku rodičů. Nepravidelně také centrum nabízí různé semináře a další vzdělávací aktivity a akce pro celé rodiny. Jedna dopolední návštěva v centru stojí 50 Kč. Návštěvníkům centra je k dispozici i herna. Centrum nabízí hlídání dětí po dobu seminářů. Centrum spolupracuje s místním SVČ, se kterým společně pořádá dvě veřejné akce ročně.

Mateřské a rodinné centrum Krteček má v současnosti projekt na skupinové vzdělávání určený ženám ohroženým na trhu práce. V rámci projektu také centrum nabízí i tréninková pracovní místa v rozsahu 240 hodin přímo v centru a v partnerských firmách určených pro matky na rodičovské dovolené.

8 Problémy

Z rozhovorů se zástupci škol a neziskových organizací vyplynulo několik problémů v oblasti práce se sociálně znevýhodněnými dětmi a mládeží, se kterými se setkávají při své práci.

- Zástupci škol poukazovali na potíže spojené s diagnostikou speciálních vzdělávacích potřeb, kdy zmiňovali obtíže v komunikaci s některými rodiči z hlediska nutnosti včasné návštěvy poradenského zařízení a následné diagnostiky dítěte. S tím souvisí i schopnost citlivě rodiče upozornit na možnost, že by jeho dítě mohlo mít nějaký problém. Některé školy v tomto ohledu uvažovali o zapojení psychologa do procesu komunikace možných problémů dítěte a jejich řešení s rodičem, nicméně zejména menší a vzdálené školy by neměly zřejmě dostatek práce pro pozici školního psychologa.
- Podle dotazovaných zástupců škol je v současnosti vzdělání asistentů pedagoga nedostatečné, např. asistenti nejsou dobře připraveni na práci s dětmi se sluchovým postižením. Spolupráce mezi učiteli a asistenti ve výuce byla považována za kvalitní, v rozhovorech však zaznívaly pochybnosti o tom, zda všichni učitelé umějí opravdu dobře využít přítomnosti asistenta v hodině a zapojit ho do výuky. Zástupci škol dále zmiňovali existenciální nejistotu pozice asistenta pedagoga, kdy je jeho působení na škole svázáno s konkrétním dítětem, které může ze školy v podstatě ze dne na den odejít.
- V některých školách poukazovali ředitelé na příliš benevolentní omlouvání žáků ze strany dětských lékařů, kdy někteří pediatři žákům omlouvají absenci i zpětně, kdy za nimi dítě přijde na konci absence se žákovskou knížkou.
- Většina zástupců škol poukazovala na zvýšenou administrativní zátěž učitelů, a to především v souvislosti s individuálními vzdělávacími plány, kdy některé školy měly ve třídách až 12 žáků z 28, pro které bylo nutné vypracovat vlastní individuální vzdělávací plán. V této souvislosti zároveň někteří ředitelé zmiňovali i problémy plynoucí s vyššího průměrného věku jejich pedagogického sboru, kdy některým učitelům danou administrativu komplikovala i nutnost zpracovávat ji na počítači.

Ti učitelé jako opravdu v těch papírech leží, ty třídní. Ted' mám tady asi třetí individuální k podepsání ty plány a jako já to, ano zamýšlí se nad těma žákama a řeší to, ale když to čtu, tak je to jak přes kopírák někdy. Každopádně já nevím no, přijde mi to jako opravdu, že pokud máme třídu a to máme, kde je dvacet osm žáků a z toho dvanáct žáků má individuální vzdělávací plán. Tak to je něco nepředstavitelného jako, jo. Pokud bychom to chtěli dělat poctivě, jako je to vůbec možné, není to možné. To prostě ta kvalita výuky a ten přístup jednoho, ten přístup prostě není možná. I když tam budou tři asistentky, ty to nevyřeší. Ale prostě, pokud se dostaneme do těchhle extrémů, jakože dvanáct individuálních plánů ve třídě a to je a průměr je třeba nějakých sedm ve třídě, tak to je potom náročný a učitelé s tím nejsou spokojeni a ani samozřejmě ta agenda, která je s tím prostě spojená. (zástupce školy).

- V souvislosti se stárnutím pedagogického sboru vnímali někteří zástupci škol obtíže s prosazováním nových metod výuky u starších pedagogů. Se stárnutím pedagogického sboru se pojí i problém v obsazování pedagogických pozic, a to především v menších a vzdálenějších školách. Na druhou stranu všichni zástupci dotazovaných škol, i přes obtíže, nakonec vždy všechna místa pro pedagogy obsadily, i když se stále častěji jedná o učitele, kteří musejí do školy dojíždět.

No a co mě trochu mrzí, ale to nevím, jestli úplně dotáhnu. Když mám ten personál někde na druhém stupni trochu i staršího věku, takové ty nějaké nové metody v té

výuce nebo aktivizující metody pro ty děti. Oni jsou zvyklí na tu frontální metodu. Jako já chápu, to jsou strašně chytré paní učitelky, mám tady prostě paní učitelku, která učí přírodopis a ta zná všechno. Ona by všechno těm dětem chtěla předat, nádherně vykládá, je to zajímavé, určitě ty děti zaujme, ale myslím si, že oni dneska jsou takový.. potřebují si všechno osahat více smysly, potřebují mít trochu pohyb v té třídě, ne jenom sedět a zase jim třeba říkat, že jsou i jiné metody, jak to může vypadat, už se těžko učí takoví lidé. Neříkám, že nechcou, oni jsou pracovití, všechno, ale je to pro ně těžké no. Takže kdybych mohla tohle ještě trochu zlepšit, aby prostě pro ty děti ta výuka byla, neříkám zajímavá, ale taková více aby pracovaly ty děti, nejenom seděly a poslouchaly, ale víc se do té výuky zapojovaly (zástupce školy).

- Všichni dotazovaní zástupci škol poukazovali na finanční problémy sociálně znevýhodněných rodin, které se podepisují především na nízké účasti těchto dětí na školních výletech, sportovních kurzech a dalších podobných akcích. Na některých školách se až třetina žáků neúčastní např. adaptačních kurzů, přitom se velmi často jedná o žáky, kteří by to, vzhledem ke své pozici ve třídním kolektivu a k rodinnému zázemí, nejvíce potřebovali.
- Zástupci školy zřízené dle §16, odst. 9 školního zákona poukazovali na problém pozdních přechodů žáků ze základního do speciálního školství, kdy, pokud se k nim dostane dítě 7., 8. nebo v 9. ročníku, už není v jejich možnost s ním kvalitně pracovat a dosáhnout za tak krátkou dobu adekvátních výsledků.

On tam, podle mě, musel neustále proplouvat, ale potom začal mít kázeňské problémy. Pořád se tím proplouvalo, pořád se to nějak to a až vlastně už to bylo nezvladatelné, tak chlapci se dala nálepka ADHD a šel k nám a je u nás (...) nemělo by se stávat, aby k nám dítě přišlo v osmičce nebo v devítce, my už s tím neuděláme nic. Nejideálnější je tak do té páté třídy, to s tím dítětem se ještě spousta věcí dá nějakým způsobem zachránit a rozvíjet a jestliže nám přijde dítě v sedmé třídě a má víc jak polovinu absence, tak my se potýkáme taky potom s těmi problémy (zástupce školy).

- Zejména zástupci vzdálenějších škol poukazovali na problematiku dojíždění do středních škol, kdy jejich absolventi především ze sociálně znevýhodněných rodin zanechali středoškolského studia již v prvních měsících. Podle zástupců škol za to mohla nutnost dojíždění, případně pobytu na internátě v kombinaci s nízkou důležitostí středního vzdělání pro rodiče těchto dětí.

No a měli jsme tady třídu čtyři roky zpátky, pět let, kdy nám asi polovina, patnáct dětí odjela na internáty na Jesenicko a deset z nich se v září vrátilo. Jo, takže my, i když jim říkáme „jedte se na tu školu podívat, není to jenom o škole, jedte se podívat i na ten internát“, oni si prostě myslí asi, že to zvládnou, pak najednou si třeba nesednou s těmi dětmi na pokoji, že už to je problém. Najednou jsem tam sám, nemám si s kým popovídat. (...) Jinak měli jsme tady třeba i šikovné děti jako jo, jako byly to děti sice, které opakovaly, ale oni jakmile se dostanou z toho školství pryč a přitom maj potenciál. Dostali se i na školu, na nějaký pěkný učební obor, to dítě se na to těšilo, jo jakože prostě i v té škole bylo zručné, jo. Jako mohli jsme ho dávat na nějaké ty řemeslné práce, co jsme potřebovali. No a pak zjistíte prostě, že už tam to zázemí v té rodině ta podpora tam není. Nedej bože, když to dítě mělo jít na internát. Tak pak po 14 dnech už jsme ho viděli po městě a já říkám „a jako co ty tady“ a on „no já jsem po škole skončil, já budu pomáhat doma“ a maj třeba x dětí, takže spíš dělá chuťu než, aby se vzdělávalo, a to nás třeba mrzí. Že možná na to

takový vliv nemáme, my, když ty rodiče pak potkáme, tak se můžeme zeptat a oni řeknou „no tak víte, tak byla taková situace“ (zástupce školy).

9 Dobrá praxe

Z rozhovorů se zástupci škol a neziskových organizací vyplynulo několik dobrých praxí v oblasti práce se sociálně znevýhodněnými dětmi a mládeží.

- Využívání prvků zážitkové pedagogiky v ZŠ Skorošice skrze profesionální lektory hrazené ze Šablon, nejprve v rámci akcí pro rodiče, podle zástupců školy s velmi dobrými výsledky, nyní škola plánuje prvky zážitkové pedagogiky začlenit i do výuky.
- Vzhledem k vyššímu podílu dětí ze sociálně znevýhodněných rodin na školách pokrývají některé školy část nákladů na lyžařské výjezdy skrze příspěvky vybrané na školním plese nebo skrze příspěvek od zřizovatele, podobně ZŠ Vidnava hradí rodičům dopravu na povinné plavání skrze příspěvek zřizovatele.
- Tandemová výuka jazyků na ZŠ Vidnava hrazená ze Šablon, ve které ale škola bohužel, i přes její přínos a dobrou odezvu ze strany zapojených pedagogů, škola po skončení projektu nepokračuje z organizačních a finančních důvodů. Obecně zástupci škol oceňovali šablony nejen proto, že s jejich pomocí mohou nakoupit nové vybavení nebo pomůcky, ale že v rámci Šablon mohou financovat i personální náklady.

Ty šablony si myslím, že jsou přínosem velkým, nejenom jako co se týká financí, že si teda koupíte nějaké pomůcky, ale že zaplatí i tady tu snahu těch učitelů, kteří chtějí dělat něco navíc nebo spíš dělat něco jinak a my jsme tady měli tandemové výuky ve škole. Měli jsme na jazyky, a měli jsme jako na český jazyk a anglický jazyk a ty děti se taky na ty hodiny hrozně těšily, protože třeba byla paní učitelka z prvního a z druhého stupně v jedné hodině, tady jedna připravila třeba ty aktivity, druhá měla to učivo, protože byla zase tady na to zaměřená a teď to spolu musely nějakým způsobem propojit a nebyla to taková ta běžná frontální výuka, takže furt se něco dělo, děti to hrozně bavilo, hodina uběhla a oni se vlastně učili hrou a bylo to, bylo to fajn (zástupce školy).

- ZŠ Vidnava se jako jedna z pěti škol z ORP Jeseník zapojila do MAP projektu externích kariérových poradců, kdy do školy dvakrát za měsíc dojíždí externí kariérový poradce, který žákům osmých tříd přibližuje kariéry úspěšných osob z regionu, příp. do školy zve zástupce povolání, o které mají žáci zájem. Zástupci školy na činnosti externího kariérového poradce oceňují i skutečnost, že se jedná o člověka, který není spojen se školou a kterému často žáci více naslouchají než radám učitelů nebo rodičů.
- Na ZŠ Jeseník se osvědčil školní psycholog v roli mediátora setkání s rodiči a žáky na výchovných komisích, kde školní psycholog může na těchto jednáních působit nestranně a získat si tak větší důvěru u žáků a rodičů oproti pracovníkům školy a napomoci tak jednání výchovné komise, aby dosáhlo kýžených výsledků.

A teď jako se nám celkem osvědčuje školní psycholog, to máme jako takovýho mediátora těch rozhovorů (...) Že tam je svým způsobem, byť je to náš zaměstnanec, tak má a zrovna ten náš, ta paní psycholožka, zrovna opravdu má a drží si pouze nějaké nestrannosti a dokáže to dobře podle mě moderovat ty debaty. (...) zas, aby se ten rodič necítil úplně teda jako v kleštích, ale ono to prostě jinak nepůjde. Teď když je tam ten psycholog, tak tam možná má trošku víc zastání v té komunikaci, že to je takové, ještě si myslím jako průchodnější potom mnohdy, jo (zástupce školy).

- Mezi školami je vysoký zájem o doučování organizace EUROTOPIA, která má projekt na doučování sociálně znevýhodněných dětí. Mezi doučující patří především učitelé a studenti, kteří mají s organizací uzavřenou dohodu za účelem doučování. Žáky do doučování doporučují školy, SAS, OSPOD a neziskové organizace. Doučování probíhá ve školách, v prostorách organizace nebo v rodinách. Organizace plánuje rozšířit doučování i do oblasti Vidnavska. Ve šk. roce 2019/2020 požadavky na doučování ze strany jednotlivých škol značně překračovaly kapacitu doučujících, zároveň si organizace nemůže dovolit navyšovat množství doučujících, protože sama nemá dostatek kapacit k jejich zaškolování a koordinaci. O doučování je vysoký zájem i z toho důvodu, že, i přestože všechny školy nabízejí nějakou formu doučování, z různých důvodů neprobíhá ideálně, případně jej žáci málo využívají, v minulých letech např. na jedné základní škole propadl žák už v prvním ročníku, aniž by se mu předtím dostalo jakéhokoliv doučování ze strany školy.
- Spolupráce mezi jednotlivými službami a aktéry vzdělávání a péče o děti a mládež se podle dotazovaných v posledních letech zlepšila, a to i díky existenci kulatých stolů, u kterých se scházeli odborníci na danou oblast v regionu a na základě kterých se identifikovala i bílá místa sociálních služeb v oblasti, která se pak např. řešila skrze nové projekty.

Zdroje

Bartáková, M. & Michálková, K. (2018). *Analýza místní sítě služeb a návrh její optimální podoby: ORP Jeseník*. Praha: MPSV, Projekt Systémový rozvoj a podpora nástrojů sociálně-právní ochrany dětí.

Čada, K. (Ed.). (2015). *Analýza sociálně vyloučených lokalit v ČR*. Praha: GAC spol. s r.o.

Český statistický úřad. (2019). *Databáze demografických údajů za obce ČR*. Praha: Český statistický úřad. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/databaze-demografickych-udaju-za-obce-cr>

Internetové stránky obcí, škol, úřadů a ostatních organizací.

Město Jeseník. (2018). *Místní akční plán rozvoje vzdělávání ORP Jeseník*. Jeseník: Město Jeseník. Dostupné z: http://www.zs-jeseniky.cz/wp-content/uploads/2018/04/M%C3%ADstn%C3%AD-ak%C4%8Dn%C3%AD-pl%C3%A1n-pro-ORP-Jesen%C3%ADk_verze-1.0.pdf

MPSV. (2019). *Nezaměstnanost – měsíční statistiky*. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/web/cz/mesicni>

MŠMT. (2018). *Výkazy M3 o základních školách*. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy.

Otevřená společnost, o.p.s. (2019). *Mapa exekucí*. Praha: Otevřená společnost, o.p.s. Dostupné z: <http://mapaexekuci.cz/mapa/index.html>

Švec, J. (Ed.). (2010). *Příručka pro sociální integraci*. Praha: Úřad vlády ČR, odbor pro sociální začleňování. Dostupné z: <http://www.socialni-zaclenovani.cz/dokumenty/o-agenture/prirucka-pro-socialni-integraci/details>

Výroční zprávy škol a organizací.